

I. Analiza tekstu

Historia Rolanda stanowi temat najstarszej z *chansons de geste* („pieśni o czynach rycerskich”; rycerskich poematów epickich). Złożona z 4002 wersów tworzących 290 strof, *Pieśń o Rolandzie* sięga końca XI wieku. Ostatni wers mówi: „Tu kończy się pieśń, którą Turolod spisał”. Stąd można wnioskować, iż dzieło może być przypisane nieznanemu poecie (prawdopodobnie normandzkiemu) Turolodowi. Roland (Orlando) jest siostrzeńcem Karola Wielkiego (króla Franków, który w noc Bożego Narodzenia 800 roku koronował się w Rzymie na cesarza). W 778 roku trzydziestosześcioletni Karol rozpoczyna nieudaną i szybką ekspedycję do Hiszpanii przeciwko muzułmańskim Saracenom, która kończy się odwrotem na ziemię Francji. W *Pieśni o Rolandzie* wyprawa staje się wojną religijną między chrześcijanami (Frankowie) a muzułmanami. Trwa ona siedem lat i kończy się oblężeniem Saragossy, do której uciekli Saraceni ze swym królem Marsylem. Przebiegły Blankandryn wysłał do Karola wiadomość, że Marsyl jest skłonny poddać się. Niektórzy baronowie z chrześcijańskiego wojska chcieliby przyjąć tę propozycję, ale Roland przeciwstawia się. Ganelon, kuzyn Karola i ojczym Rolanda, knuje z Blankandrynem zdradę. Przekonuje Marsyla, by udawał, że się poddaje: pozwoli przejść Karolowi i będzie mógł wyciąć w pień tylną straż, złożoną z dwunastu najdzielniejszych baronów z ich wojskiem pod dowództwem Rolanda. Jeśli ci najszlachetniejsi zginą, król saraceński będzie mógł łatwo pokonać resztę chrześcijan. Sto tysięcy Saracenów otacza wawóz Roncesvalles (Roncevaux - przełęcz w Pirenejach na południowy wschód od San Sebastian) i po przejściu armii Karola dwadzieścia tysięcy żołnierzy z tylnej straży wpada w zasadzkę. Na próżno Olivier, towarzysz i przyjaciel Rolanda, namawia go, aby zadał w róg (Olifant - zwany tak, gdyż zrobiony jest z kości słoniowej) i wezwał na pomoc wojsko. Roland walczy swym mieczem Durendalem, ale nie dmie w róg. Prawie wszyscy Frankowie są zabici, gdy Roland wreszcie decyduje się zadać w róg Olifant. Trąbi tak głośno, że pękają mu żyły w skroniach. Wielu Saracenów ucieka w przerażeniu, słysząc ten porażający dźwięk, ale inni atakują. Pada Olivier i arcybiskup wojskowy - Turpin. Roland, samotny, ranny, usiłuje skruszyć o kamień Durendala. Ofiarowuje swą rękawicę Bogu i umiera. Dźwięk rogu sprowadza Karola: wraca i masakruje wrogów. Następnie zajmuje się ukaraniem zdrajcy Ganelona, który zostanie osądzony i półciartowany.

Giorgio P. Panini, *Mitologia. Atlas*. Przekład: J. Ciechanowicz, J. Stępniewski, Wyd. Arkady 1996, s.88.

1. „Pieśń o Rolandzie” wywodzi się z kręgu kultury:

- a) europejskiej b) muzułmańskiej c) chrześcijańskiej d) rycerskiej

2. „Pieśń o Rolandzie” porusza problem:

- a) odpowiedzialności b) patriotyzmu
 c) wierności danemu słowu d) winy i kary

3. Tylina straż armii królewskiej zginęła na skutek:

- a) zdrady Rolanda b) knozań Ganelona
 c) zasadzki Blankandryna d) opieszałości dowódcy

4. Roland nie wezwał pomocy pomimo:

- a) rozkazu Oliviera b) utraty miecza
 c) przewagi liczebnej wroga d) śmierci wielu baronów

5. Na związek „Pieśni o Rolandzie” z legendami rycerskimi wskazuje:

- a) tematyka utworu b) miejsce zdarzeń
 c) postawa głównego bohatera d) obraz śmierci bohatera

6. „Pieśń o Rolandzie” zawiera wątki:

- a) historyczne b) legendarne c) realistyczne d) fikcyjne

II. Nauka o języku

7. Podmiot domyślny jest zawarty w zdaniu:

- a) Oni zaraz tu przyjdą. b) Nie znam tej pani.
 c) Milo jest spacerować po plaży. d) Po co to robicie?

8. Zdaniem bezpodmiotowym jest wypowiedzenie:

- a) Zaczyna padać. b) Zabrania się palić. c) Zatrzymano pociąg. d) Rozbito szybę.

9. Podmiot można wyrazić:

- a) zaimkiem b) bezokolicznikiem
 c) przymiotnikiem d) czasownikiem w formie osobowej

10. Zdaniem podrzędnie złożonym jest wypowiedzenie:

- a) Czytał książkę, ale myślami był daleko stąd. b) Ponieważ jest późno, trzeba to dokończyć jutro.
 c) Znam chłopaka, który tu przychodzi. d) Powiedział, że mnie lubi.

11. Zdaniem współrzędnie złożonym rozłącznym jest wypowiedzenie:

- a) Napiszę albo zadzwonię. b) Nie wrócę, więc nie czekaj.
 c) Powiedz, jak to zrobić. d) Przywieź mi książkę lub wyślij ją pocztą.

12. Przydawki nie ma w zdaniu:

- a) Był piękny dzień. b) Ma tylko cztery lata.
 c) Zjadł paczkę cukierków. d) Ma sukienkę w groszki.

13. Małą literą piszemy nazwy:

- a) tańców ludowych b) planet
 c) wydarzeń historycznych d) mieszkańców miast

14. Poprawnie jest zapisane wyrażenie:

- a) w zamian b) poza tym
 c) nade wszystko d) w ogóle

15. Parę synonimów tworzą wyrazy:

- a) taniec i płas b) krzyk i wołanie
 c) śpiew i śpiewnik d) mądrość i głupota

16. Bezdźwięcznego odpowiednika nie mają głoski w szeregu:

- a) r, l, m b) w, z, d
 c) ł, n, j d) b, g, dż

III. Literatura

17. Powieść historyczną cechuje:

- a) występowanie postaci znanych z historii b) ukazywanie faktów historycznych
 c) zachowanie chronologii wydarzeń historycznych d) uczestnictwo autora w opisywanych zdarzeniach

18. Aby odzyskać porwaną przez Krzyżaków córkę, Jurand udał się do:

- a) Malborka b) Krakowa
 c) Spychowa d) Szczytna

19. Danusia była:

- a) żoną Zbyszka z Bogdańca b) damą dworu królowej Jadwigi
 c) córką księcia Janusza Mazowieckiego d) dwórką księżnej Anny Danuty Mazowieckiej

20. Kodeks rycerski nakazywał:

- a) czcić wybrankę serca b) wiernie służyć królowi
 c) dbać o własne bezpieczeństwo d) kształcić umysł

21. Z tego samego utworu literackiego pochodzą:

- a) Roland i Achilles b) Parys i Hektor
 c) Orfeusz i Eurydyka d) Winicjusz i Petroniusz

22. Terminem *walka z wiatrakami* określa się:

- a) nieskuteczną walkę o szczytne cele
 b) żmudną, bezsensowną pracę
 c) trudne starania o realizację szlachetnych planów
 d) samotne dążenie do wzniosłego celu wbrew wszystkim

23. Achilles wyzwiał Hektora na pojedynek, aby:

- a) okazać swą siłę b) pomścić śmierć przyjaciela
 c) uwolnić ojczyznę od najeźdźcy d) zyskać łaskę bogów

24. Hera, Atena i Afrodyta kłóciły się o:

- a) jabłko b) tytuł najpiękniejszej c) majątek d) władzę

25. W drodze powrotnej do Itaki Odyseusz zmagał się z:

- a) Polifemem b) Telemachem
 c) Skyllą i Charybdą d) syrenami

26. Prawidłowo połączono boga z jego domeną w szeregu:

- a) Posejdon - władca mórz b) Helios - bóg słońca
 c) Artemida - bogini łowów d) Demeter - bogini plonów